

Adil esh Shidi & Ahmed el Mezjedi

DITËT E AGJËRUESIT

Përktheu:

Jusuf Kastrati

Shembulli

Titulli

Ditët e agjëruesit

Autor

Adil esh Shidi & Ahmed el Mezjedi

Redaktor gjubësor

Jeton Koçinaj

Redaktor fetar

Burim Koçinaj

Ballina

Fatlum Zeka

Botimi i parë

Copyright © Përkthyesi

E-mail: jusufi@gmail.com

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!

Parathënie

Lavdërimi i takon Allahut. Atë e falënderojmë dhe vetëm prej Tij ndihmë dhe falje kërkojmë. Kërkojmë mbrojtjen e Allahut kundrejt të këqijave të vetvetes dhe të veprave tona! Atë që e udhëzon Allahu, nuk ka kush që e humb, kurse atë që Allahu e lë në humbje, nuk ka kush që e udhëzon. Dëshmojmë se askush dhe asgjë përveç Allahut nuk meriton të adhurohet dhe se Muhamedi është rob dhe i Dërguari i Tij.

Në këtë libërth të dobishëm, autorët e nderuar kanë përmbledhur ajete, hadithe, fjalë dijetarësh, vargje dhe këshilla të rëndësishme që kanë të bëjnë me muajin e bekuar Ramazan

në veçanti dhe me çështje të tjera të rëndësishme për muslimanin në përgjithësi, të cilat e ndihmojnë atë në përmirësimin dhe zhvillimin e vetes dhe e bëjnë të dobishëm për shoqërinë. Andaj, duke marrë parasysh rëndësinë që ka ky libër, ju këshillojmë ta lexoni me vëmendje dhe t'i zbatoni në jetën tuaj të përditshme këshillat që gjenden në të.

Përkthyesi

1 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“O besimtarë! Ju është urdhëruar agjërimi, ashtu si u ishte urdhëruar atyre para jush, që të mund të ruheni nga të këqijat. Agjërimi zgjat disa ditë, por, nëse ndonjëri prej jush është i sëmurë ose duke udhëtuar, le të agjërojë aq ditë sa i ka prishur në ditët e tjera pas. Ata që kanë vështirësi për të agjëruar, duhet të ushqejnë si shpagim nga një të varfër për çdo ditë agjërimi. E, nëse ndonjëri jep më shumë se kaq, kjo është edhe më mirë për të. Por, agjërimi juaj është më i dobishëm, në qoftë se e dini.” [Kuran, 2: 183-184]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم,¹ ka thënë:
“Kur të vijë nata e parë e muajit Ramazan, prangosen shejtanët dhe xhinët rebelë, mbyllen

¹ Sal-lallahu alejhi ue sel-lem (shqip: paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!).

dyert e Zjarrit dhe nuk hapet asnjëra prej tyre, hapen portat e Xhenetit dhe nuk mbyllet asnjëra prej tyre, pastaj thërret një thirrës: “O ti që e do të mirën, nxito! O ti që e do të keqen, ndalo!” Allahu liron njerëz nga zjarri, madje për çdo natë (Ramazani).”²

SYNIMI

Le të jetë synimi yt që të dalësh nga ky muaj me mëkate të falura dhe të shndërruara në sevape (shpërblime)!

SHTESË

Selefët (brezat e parë) gjashtë muaj e lutnin Allahun ta arrinin Ramazanin, ndërsa gjashtë të tjerë t’ua pranonte atë.

² Këtë hadith e shënon Tirmidhiu, ndërsa Albani e vlerëson si “hasen” (të pranuar).

2 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Muaji Ramazan është ai në të cilin ka zbritur Kurani, që është udhërrëfyes për njerëzit, plot me shenja të qarta për rrugën e drejtë dhe dallues (i së mirës nga e keqja). Pra, kushdo nga ju që dëshmon këtë muaj, le të agjërojë! Sa i përket atij që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë më vonë) aq ditë sa nuk i ka agjëruar. Allahu dëshiron që t’jua lehtësojë dhe jo që t’jua vështirësojë. Ai dëshiron që të plotësoni numrin e ditëve të agjërimit dhe që ta madhëroni Allahun (në fund të agjërimit), për shkak se ju ka drejtuar në rrugë të drejtë e që ta falënderoni Atë.”

[Kuran, 2: 185]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:
“Kur të vijë Ramazani, hapen portat e Xhenetit, mbyllen dyert e Zjarrit dhe prangosen shejtanët.”³

LOT

Këta lot i derdh për ata njerëz që nuk e njohin vlerën dhe shenjtërinë e këtij muaji të bekuar, e pritën atë si të gjithë muajt e tjerë, me mëkate e mosbindje ndaj Allahut të Madhërishëm, madje ata vetëm sa u larguan edhe më shumë nga Allahu me mosbindjen e tyre, me bidatet që i shpikën, me gjynahet dhe të këqijat që i vepruan.

VARGJE

*O njeri i hutuar, ndalu pak dhe mendo
Ta marrësh të keqen për të mirë, pusho
Vërtet është çudi kur njeriu që shikon
Nga rruga e vërtetë kaq lehtë devijon!*

³ Buhariu dhe Muslimi.

3 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Kur robërit e Mi (besimtarë) të pyesin për Mua, (thuaju se) Unë jam afër, u përgjigjem lutjeve të lutësit, kur ai më lutet Mua. Prandaj, le t’i përgjigjen thirrjes Sime dhe le të më besojnë Mua, për të qenë në rrugë të drejtë.”

[Kuran, 2:186]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Atij që e agjëron Ramazanin me besim dhe duke llogaritur në shpërblim, do t’i falen mëkatet e kaluara.”⁴

SHKREPTIMË

A e dini se lutjet e agjëruesit nuk kthehen mbrapsht?!

⁴ Buhariu dhe Muslimi.

I Dërguari i Allahut, Muhamedi ﷺ, ka thënë:
*“Tre vetave lutjet nuk u kthehen mbrapsht:
agjëruesit derisa të bëjë iftar, prijësit të drejtë
dhe atij që i është bërë zullum (padrejtësi).”*⁵

I Dërguari i Allahut, Muhamedi ﷺ, ka thënë:
*“Vërtet, agjëruesi ka një lutje në kohën e iftarit e
cila nuk kthehet mbrapsht.”*⁶

IDE

Cakto një kohë në të cilën do t’i bësh lutje Zotit
tënd Bujar për çdo ditë Ramazani.

SHTESË

Ebu Abdullah el Bunaxhi thoshte: “Është për t’u
çuditur me njeriun që e gjen te Zoti i vet gjënë
për të cilën ka nevojë, ndërkohë e kërkon atë
nga robërit!”

⁵ Këtë hadith e shënon Tirmidhiu dhe e vlerëson si
“hasen” (të pranuar).

⁶ Transmeton Ebu Ja’lai.

4 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Tani është e lejuar për ju që, gjatë netëve të agjërimit, të shkoni me bashkëshortet tuaja. Ato janë petk për ju e ju jeni petk për to. Allahu e di mirë se ju e keni mashtruar veten (duke shkuar me gratë para se të zbriste lejimi), por Allahu e ka pranuar pendimin tuaj dhe jua ka falur gabimin. Prandaj, ju lejohet bashkimi me bashkëshortet tuaja dhe tani kërkoni atë që ka caktuar Allahu për ju.”
[Kuran, 2: 187]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:
“Ai që ushqen një agjërues, e ka shpërblimin e njëjtë me të, pa iu zvogëluar agjëruesit aspak shpërblimi.”⁷

⁷ Bejhekiu.

SOLIDARITET

Dikush nga selefët u pyet: “Përse është ligjëruar agjërimi?” dhe u përgjigj: “Që i pasuri ta shijojë urinë e të mos e harrojë të uriturin.”

Vëlla i dashur dhe motër e nderuar, sa herë ju bie ndërmend për nevojtarët?!

GARONI PËR TEK I GJITHËMËSHIRSHMI

Hasen Basriu ka thënë: “Allahu e bëri muajin Ramazan maratonë për robërit e Vet, në të cilën ata garojnë të nënshtruar ndaj Allahut për të fituar kënaqësinë e Tij. Disa njerëz garuan dhe fituan, ndërsa disa të tjerë mbetën mbrapa dhe humbën. Sa e çuditshme është puna e atij që qesh e dëfrehet në ditën kur fitojnë të devotshmit dhe humbasin dështakët.”

5 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Dhe hani e pini derisa të dallohet fija e bardhë (bardhësia) e agimit nga fija e zezë (errësira e natës), pastaj plotësojeni agjërimin derisa të bjerë mbrëmja. Mos iu afroni atyre (bashkëshorteve) gjatë kohës kur mbylleni për adhurim në xhami! Këta janë kufijtë e Allahut, prandaj mos iu afroni atyre! Kështu, pra, Allahu ua shpjegon njerëzve urdhëresat e Veta, që ata të ruhen nga të këqijat.” [Kuran, 2:187]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Nuk mbush i biri i Ademit enë më të keqe sesa barkun e tij. I mjaftojnë atij disa kafshata sa për ta mbajtur veten. Por, nëse është patjetër, atëherë le ta lërë një të tretën për ushqim, një të

tretën për pije dhe një të tretën për frymëmarrje.”⁸

PIKËPYETJE

Nëse Ramazani është muaj i agjërimit, atëherë përse llogaritet në mesin e muajve në të cilët ka më së shumti harxhime? Atëherë përse dalin njerëzit nga ky muaj me peshë të shtuar?

IDE

Bëje Ramazanin muaj në të cilin harxhon më së paku ushqim dhe pije!

NDRIÇIM

Ka shumë familje që vdesin nga uria, të cilat nuk kanë asnjë copë buke për të ngrënë, atëherë përse vallë nuk ua japim të tillëve atë që i mban të gjallë dhe ta kursejmë veten nga gjërat që na mbysin?!

⁸ Këtë hadith e shënon Ibn Maxhe, kurse shejh Albani e vlerëson si “sahih” (autentik).

6 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“O besimtarë, përmendeni shpesh Allahun.”

[Kuran, 33:41]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Shembulli i atij që e përmend Allahun dhe i atij që nuk e përmend Atë është sikurse shembulli i të gjallit dhe i të vdekurit.”⁹

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ebu Derdai (Allahu qoftë i kënaqur me të!) thoshte: “Për çdo gjë ka ngushëllim, e ngushëllimi i zemrave është dhikri (përmendja e Allahut të Lartësuar).”

⁹ Buhariu dhe Muslimi.

THËNIE E URTË

Ibn Kajimi thoshte: “Zemrën e ngurtësojnë dy gjëra: pakujdesia dhe mëkatet, kurse e ngushëllojnë dy të tjera: kërkimi i faljes dhe përmendja e Allahut.”

DOBI

Dhikri (përmendja e Allahut) ka të mira të shumta, ndër të cilat: e përzë shejtanin, e gëzon të Gjithëmëshirshmin, i largon brengat dhe mërzinë, e tërheq gëzimin e lumturinë dhe shkakton dashurinë dhe kënaqësinë e Allahut.

7 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Ata që shpenzojnë pasurinë e vet në rrugë të Allahut, i shëmbëlajnë atij që mbjell një kokërr nga e cila dalin shtatë kallinj, ku secili kalli ka nga njëqind kokrra. Allahu ia shton (shpërblimin) edhe më tepër kujt të dëshirojë; Allahu është Mirëbërës i Madh dhe i Gjithëdijshëm.” [Kuran, 2:187]

HADITH

Nga Ibn Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të!) përcillet të ketë thënë: *“I Dërguari i Allahut ﷺ ka qenë njeriu më bujar, e bujaria e tij arrinte kulmin gjatë Ramazanit, kur e takonte Xhibrilin. E takonte atë çdo natë Ramazani dhe e mësonte Kuranin me të. I Dërguari i Allahut ﷺ, në vepra të mira, ka qenë më bujar sesa era që fryn (plot mirësi).”*¹⁰

¹⁰ Buhariu dhe Muslimi.

NDODHI NGA BREZAT E PARË

Kur Ibn Omeri (Allahu qoftë i kënaqur me të!) agjëronte, gjithherë hante iftar me skamnorët. Madje, nëse familja e vet e privonte ndonjëherë prej tyre, atë natë nuk hante ushqim!

SHNDRITJE

Imam Shafiu thoshte: “Kam dëshirë që njeriu ta shtojë bujarinë gjatë Ramazanit, që kështu ta ndjekë rrugën e të Dërguarit të Allahut ﷺ dhe ngaqë njerëzit kanë nevojë të bëjnë vepra që janë në të mirën e tyre, si dhe për shkak se njerëzit janë të angazhuar me agjërim e me namaz, duke i lënë anash fitimet e dynjasë.”

8 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Ata flinin pak natën, ndërsa në agim kërkonin falje (nga Allahu).” [Kuran, 51: 17-18]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:
*“Atij që falet në Ramazan me besim dhe duke llogaritur në shpërblim, do t’i falen mëkatet e kaluara.”*¹¹

KRAHASIM

Në kohën e tabiinëve këndohej surja el Bekare në tetë rekate të teravive. Po që se imami e lexonte atë në dymbëdhjetë rekate, u dukej se kishte lexuar pak Kuran.

Gjithashtu, disa nga selefët bënë hatme (e lexonin tërë Kuranin) në namaz çdo tri net, disa të tjerë çdo shtatë net e disa të tjerë çdo dhjetë

¹¹ Buhariu dhe Muslimi.

net, kurse në shumicën e xhamive tona nuk bëhet asnjë hatme.

9 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Kanë shpëtuar besimtarët.” [Kuran, 2:187]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi ﷺ, ka thënë:

“Vërtet robi e fal namazin, kurse nuk i shkruhet atij më shumë se një e dhjeta, një e nënta, një e teta, një e shtata, një e gjashta, një e pesta, një e katërta, një e treta ose gjysma e tij.”¹²

NDODHI NGA BREZAT E PARË

Kur Rabi ibn Huthejmi binte në sexhde, dukej si rrobë e shtrirë, saqë edhe zogjtë qëndronin mbi të.

¹² Këtë hadith e shënojnë Ahmedi dhe Ebu Davudi, ndërsa Albani e vlerëson si “sahih” (autentik).

TREGIM

Ismail et Tusu thoshte: “Njëherë, teksa ishim duke e falur namazin e sabahut, me ne ishte edhe Ali ibn Fudajli. Imami e lexoi suren err Rrahman, ku është edhe ajeti: **“Atje do të ketë virgjëresha syulur, të cilat para tyre nuk i kanë prekur as njerëz, as xhinë.”** (Surja err Rrahman, 56) Pasi dha selam imami, e pyeta atë: “Ali, a e dëgjove ajetin që e lexoi imami?” Më tha: “Cilin?” I thashë: **“(Atje do të ketë) hyri syzeza nëpër tenda.”** (Surja err Rrahman, 72) Ai ma ktheu: “Më preokupoi ajeti i 35-të i kësaj sureje, të cilin e lexoi imami: **“Kundër jush do të dërgohen flakë zjarri dhe tunxh i shkrirë** (si dënim për mohimin e dhuntive të Allahut) **dhe ju nuk do të mund të mbroheni.”**

10 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Në të vërtetë, ky Kuran udhëzon drejt asaj që është më e mira dhe u jep lajmin e gëzuar besimtarëve, që bëjnë vepra të mira, se ata do të kenë shpërblim të madh.” [Kuran, 17:9]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Agjërimi dhe Kurani do të ndërmjetësojnë për robin në Ditën e Gjykimit. Agjërimi do të thotë: “Zoti im, unë e kam privuar atë nga ushqimi dhe e shet gjatë ditës, kështu që ma mundëso të ndërmjetësoj për të.” Ndërkaq, Kurani do të thotë: “Unë e kam privuar atë nga gjumi natën, kështu që ma mundëso të ndërmjetësoj për të.” Atëherë do t’u lejohet të ndërmjetësojnë.”¹³

¹³ Këtë hadith e shënon Ahmedi.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Kur vinte muaji Ramazan, Zuhriu thoshte: “Vërtet, Ramazani është për të lexuar Kuranin dhe për t’u dhënë ushqim të tjerëve.”

KËSHILLË

Ibn Mes’udi (Allahu qoftë i kënaqur me të!) thoshte: “Hafëzi i Kuranit duhet të shquhet natën kur njerëzit flenë, ditën kur njerëzit hanë, të dallohet me të qarë kur njerëzit qeshin, me devotshmëri kur njerëzit zhyten në mëkate, me heshtje kur njerëzit thellohen në biseda të kota, me përulësi kur njerëzit shkujdesen dhe me pikëllim kur njerëzit gëzohen.”

11 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Ky (Kuran) është një libër i bekuar, që Ne ta kemi zbritur ty (Muhamed), për të përsiatur mbi vargjet e tij dhe për t’u këshilluar me të mendarët.” [Kuran, 38:29]

HADITH

Njëherë Ebu Bekri (Allahu qoftë i kënaqur me të!) i tha të Dërguarit të Allahut صلى الله عليه وسلم: “O i Dërguari i Allahut, ke filluar të thinjesh”, kurse ai tha: *“Më kanë thinjur suret: Hud, el Vakia, el Murselat, Amme jetesa’elune dhe surja Idhe’sh-shemsu kuvvirat.”*¹⁴

¹⁴ Këtë hadith e shënon Tirmidhiu.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ibn Mes'udi (Allahu qoftë i kënaqur me të!) thoshte: “Mos e recitoni Kuranin sikurse të ishte poezi, as mos e lexoni atë sikurse të ishte prozë, por ndaluni në çudirat e tij, tundni zemrat me të dhe mos synoni mbarimin e sures!”

IDE

Bëj një hatme të veçantë, të cilën parapëlqej ta quaj “Hatmeja e përsiatjes”, duke mos kaluar asnjë ajet pa e mësuar diturinë dhe punën që gjendet në të! Nuk ka gjë të keqe edhe nëse kjo hatme zgjat një vit ose edhe më shumë.

SHNDRITJE

Ibn Kajimi thoshte: “Të lexosh një ajet me përsiatje dhe duke e kuptuar është më mirë sesa ta bësh një hatme pa përsiatje dhe pa e kuptuar.”

12 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Me të vërtetë, Faltorja e parë e ngritur për njerëzit, është ajo në Bekë (Mekë), e bekuar dhe udhërrëfyese për popujt. Në të ka shenja të qarta (që janë): Vendi i Ibrahimit (Mekami Ibrahim); (fakti që) kush hyn në të është i sigurt...” [Kuran, 3:96-97]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Umreja në Ramazan është e barabartë me një haxhillëk.” [Buhariu dhe Muslimi] Ndërkaq, në një motërzim tjetër qëndron: *“Është e barabartë me një haxhillëk së bashku me mua.”* [Muslimi]

THESAR

Prej thesareve që i arrin njeriu kur e kryen umren në Ramazan është namazi në Qabe, sepse, siç ka thënë i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم:

“Një namaz në Qabe është më i mirë se njëqind mijë namaze në vende të tjera.”¹⁵

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ibn Mes’udi (Allahu qoftë i kënaqur me të) thoshte: “Nuk ka vend në të cilin do të llogaritet njeriu për atë që i shkon ndërmend ta bëjë, - edhe nëse nuk e bën atë, - përveç Mekës.” Pastaj lexoi fjalën e Allahut: **“Ata që synojnë ta përdhosin (Xhaminë), me të keqe, Ne do t’i bëjmë të shijojnë dënim të dhembshëm.”** [Kuran, 22:25]

¹⁵ Këtë hadith e shënon Ahmedi, ndërsa Mundhiri u vlerëson si “sahih” (autentik).

13 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Atë Ditë keqbërësi do të hajë gishtat e duarve të veta, duke thënë: “Ah, sikur ta kisha marrë rrugën (e drejtë) me të Dërguarin! Ah, sikur të mos e kisha bërë filanin mik.” [Kuran, 25: 27-28]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:
“Njeriu është në fenë e mikut të vet, kështu që shikoni se me kë po shoqëroheni!”¹⁶

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Shekiku thoshte: “Shoqërohu me njerëzit siç shoqërohesh me zjarrin: përfiton nga ai, duke u ruajtur të të mos djegë.”

¹⁶ Këtë hadith e shënon Tirmidhiu.

POEZI

*Mos e shiko personin, por atë që e shoqëron
Sepse çdo njeri rrugës së mikut të vet shkon
Zgjidh për shoqërim atë që është më i mirë
E mos shoqëro të keqin, se çon jetë të vështirë.*

MESAZH

Ahnef ibn Kajsi i shkroi një miku të vetit: “Kur ta gjesh mikun e përshtatshëm, ruaje si sytë e ballit, se shoku i përshtatshëm është më i mirë se fëmija i papërshtatshëm, sepse Allahu i Lartësuar i tha Nuhut (paqja e Allahut qoftë mbi të!) për të birin e tij: **“O Nuh, ai nuk është nga familja jote, ai ka bërë punë të keqe.”** [Kuran, 11:46]

14 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Thuaju besimtareve që të ulin shikimet e tyre (nga e ndaluara), ta ruajnë nderin e tyre (nga marrëdhëniet e jashtëligjshme) dhe të mos i shfaqin stolitë e tyre.” [Kuran, 24:31]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Dy grupe banorësh të zjarrit nuk i kam parë ende: disa njerëz me kamxhikë si bishta të lopëve, me të cilët i godasin njerëzit dhe disa gra të veshura të zhveshura, joshëse e që dredhohen, kokat e të cilave duken si gunga devesh. Ato nuk do të hyjnë në Xhenet e as do ta ndiejnë aromën e tij.”¹⁷

¹⁷ Këtë hadith e shënon Muslimi.

SHNDRITJE

Të durosh duke ulur shikimin nga gjërat e ndaluara është më lehtë sesa t'i durosh pasojat e shikimit të ndaluar.

15 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Prandaj, mësoni nga kjo, o ju largpamës!”

[Kuran, 59:2]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Vërtet, Allahu shtrin dorën e Tij natën që të pendohet ai që ka bërë keq ditën dhe e shtrin dorën e Tij ditën që të pendohet ai që ka bërë keq natën, derisa të lindë dielli nga perëndimi.”¹⁸

KËSHILLË

Vëlla dhe ti, motër! Kaloi gjysma e këtij muaji të bekuar, porse cili nga ne llogariti vetveten në të dhe shpëtoi?! Cili nga ne ia diti rëndësinë këtij muaji e ia dha hakun?! Cili nga ne vendosi që t’i ndërtohen dhoma shumëkatëshe në Xhenet para se të mbyllen portat? Çdo muaj mund të

¹⁸ Këtë hadith e shënon Muslimi.

jetë i zëvendësueshëm, përveç muajit të bekuar
Ramazan.

16 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“O besimtarë, frikësojuni Allahut dhe çdo njeri le të shikojë se ç’ka përgatitur për të nesërmen! Kijeni frikë Allahun, sepse Ai di çdo gjë që bëni ju!” [Kuran, 59:18]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Nuk do të lëvizin këmbët e robit Ditën e Kiametit pa u pyetur për katër gjëra: për jetën e tij si e ka kaluar; për diturinë e tij se çfarë ka vepruar me të; për pasurinë e tij se nga e ka marrë dhe ku e ka shpenzuar, si dhe për trupin e tij ku e ka përdorur.”¹⁹

¹⁹ Këtë hadith e shënon Tirmidhiu dhe e vlerëson si “hasen-sahih”.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Hasen Basriu thoshte: “Sa herë që e takon besimtarin, e gjen duke e llogaritur veten: Çfarë deshe të bësh, çfarë deshe të hash, çfarë deshe të pish..., ndërsa të keqit i kalon jeta pa e llogaritur veten.”

IDE

Para se t’i mbyllësh sytë për të fjetur, silli ndërmend ndodhitë e ditës së sotme, analizoji punët që i ke bërë, çfarë ke lënë anash dhe llogarite vetveten, pastaj përmirësoji gabimet në ditën që vjen.

17 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Zoti yt ka urdhëruar, që të mos adhuronit askënd tjetër përveç Atij dhe, që të silleni mirë me prindërit. Nëse njëri prej tyre ose të dy arrijnë pleqërinë te ti, mos u thuaj atyre as “uh!”, mos i kundërshto, por drejtoju atyre me fjalë respekti. Lësho para tyre krahët e përuljes prej mëshirës dhe thuaj: “O Zoti im, mëshiroji ata, ashtu siç më kanë rritur, kur unë isha i vogël!” [Kuran, 17:23,24]

HADITH

Një njeri vajti tek i Dërguari i Allahut ﷺ dhe kërkoi leje prej tij për të shkuar në xhihad, ndërsa i Dërguari e pyeti atë: “Gjallë i ke prindërit?”

- “Po”, – u përgjigj njeriu.

Atëherë, i Dërguari ﷺ tha: “Në shërbim të tyre bëj xhihad (derdhe mundin).”²⁰

²⁰ Buhariu.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ibn Omeri (Allahu qoftë i kënaqur me të!) pa një njeri që bënte tavaf rreth Qabesë, duke e mbajtur nënën e tij në shpinë. Ky njeri e pyeti atë: “O Ibn Omer, a mendon se ia kam dhënë hakun?” Ibn Omeri ia ktheu: “Jo, madje as edhe për një sëmbim që ka përjetuar gjatë lindjes sate, mirëpo ke bërë punë të mirë, e Allahu shpërblen edhe për punë të vogla.”

SHKËNDIJË

Kush bën mirë, gjen mirë! Ashtu si sillesh ndaj prindërve, ashtu do të sillen ndaj teje fëmijët e tu. Shpërblimet janë sipas veprave.

18 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“... dhe ata që mbajnë lidhjet (familjare) që ka urdhëruar Allahu të mbahen, që kanë frikë Zotin e tyre e i frikësohen llogarisë së rëndë.”
[Kuran, 13:21]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:
*“Nuk është mbajtës i lidhjeve farefisnore ai që i mban ato këmbyerazi, por ai që i lidh ato kur shkëputen.”*²¹

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ali ibn Husejni i tha të birit: “O biri im! Mos u shoqëro me atë që i shkëput lidhjet farefisnore, sepse, me sa e kam parë unë, ai është i mallkuar tri herë në Librin e Allahut.”

²¹ Buhariu.

SHNDRITJE

Ibn Ebu Hamzai thoshte: “Kuptimi gjithëpërfshirës i lidhjes farefisnore është: lidhja e çdo gjëje të mirë dhe shmangia nga të këqijat aq sa është e mundur.”

SI MBAHEN LIDHJET FAREFISNORE?

Lidhjet farefisnore mbahen nëpërmjet vizitave, ndihmës me pasuri, përgjigjes ndaj ftesave, urimeve, ngushëllimeve, ndihmesës në larjen e borxheve, telefonatave, mesazheve telefonike e elektronike e kështu me radhë.

19 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Adhuroni Allahun dhe mos i shoqëroni Atij asgjë (në adhurim); silluni mirë me prindërit, të afërmit, jetimët, të varfrit, fqinjët e afërt dhe të largët, me atë që keni pranë...” [Kuran, 4:36]

HADITH

I Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë: *“Aq shumë më këshilloi Xhibrili për fqinjin, saqë mendova se do t’i japë të drejtë trashëgimie.”*²²

PARALAJMËRIM

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë: *“Nuk ka besuar në mua njeriu që fle i ngopur, duke e ditur se fqinji i tij i afërt është i uritur.”*²³

²² Buhariu dhe Muslimi.

²³ Këtë hadith e shënojnë Bezari dhe Taberaniu, senedi i tij (zinxhiri i transmetuesve) është “hasen” (i pranuar).

SHNDRITJE

Nga Muxhahidi përcillet se familja e Abdullah ibn Omerit (Allahu qoftë i kënaqur me ta!) kishin therur një dele. Kur erdhi Ibn Omeri në shtëpi, i pyeti ata: “A i dhuruat ndonjë pjesë nga ajo fqinjët tonë hebre? A i dhuruat ndonjë pjesë fqinjët tonë hebre?”²⁴

²⁴ Këtë e shënojnë Ebu Davudi dhe Tirmidhiu, ndërsa Albani e vlerëson si “sahih” (autentik).

20 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“... andaj bëni gara për punë të mira! Të gjithë do të ktheheni tek Allahu e Ai do t’ju lajmërojë për çështjet, rreth të cilave kishit kundërshti.”

[Kuran, 4:36]

HADITH

Aishja (Allahu qoftë i kënaqur me të) thoshte:

“Kur hynte dhjetëditëshi (i tretë i Ramazanit), i Dërguari i Allahut ﷺ e shtrëngonte rripin, gjallëronte natën dhe e zgjonte familjen.”²⁵ Ky është versioni i Buhariut. Ndërkaq, në transmetimin e Muslimit qëndron: “Jepte mundin e tij gjatë dhjetëditëshit të fundit si asnjëherë tjetër.”

²⁵ Buhariu dhe Muslimi.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Sufjan eth Theuriu thoshte: “Më pëlqen që, kur të hyjë dhjetëditëshi i tretë (i Ramazanit), njeriu të falet natën, të bëjë sa më shumë përpjekje dhe ta zgjojë familjen e tij që të falen bashkë me të, nëse kanë mundësi ta bëjnë një gjë të tillë.”

21 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Lartësuar thotë në Kuran:

“Ne e kemi zbritur (Kuranin) në Natën e Kadrit. E kush mund të ta shpjegojë ty se ç’është Nata e Kadrit? Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj. Engjëjt dhe Shpirti (Xhibrili), me lejen e Zotit të tyre, zbresin në këtë natë, me të gjitha vendimet. Paqe është ajo deri në lindjen e agimit.” [Surja el Kadr, 1-5]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

*“Atij që falet në Natën e Kadrit me besim dhe duke llogaritur në shpërblim, do t’i falen mëkatet e kaluara.”*²⁶

²⁶ Buhariu dhe Muslimi.

PARALAJMËRIM

I Dërguari i Allahut ﷺ gjithashtu ka thënë: *“Ju erdhi ky muaj, në të cilin gjendet një natë që është më e mirë se një mijë muaj. Ai që privohet nga ajo natë, është privuar nga çdo e mirë dhe pa dyshim se nga ajo pengohet vetëm ai që është vërtet i privuar.”*²⁷

IDE

Po qe se dëshiron të jesh ngadhënjimtar në Natën e Kadrit, atëherë duhet ta japësh mundin tënd në dhjetë netët e fundit dhe jo vetëm në disa prej tyre, siç veprojnë shumë njerëz të cilët bëjnë përpjekje vetëm në natën e njëzeteshtatë, meqë, sipas mendimit (të cilin e konsiderojmë) më të saktë, Nata e Kadrit zhvendoset në dhjetë netët e fundit.

²⁷ Këtë hadith e shënon Ibn Maxhe, kurse Mundhiri e vlerëson si hadith “sahih” (autentik).

22 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Mos iu afroni atyre (bashkëshorteve) gjatë kohës kur mbylleni për adhurim në xhami! Këta janë kufijtë e Allahut, prandaj mos iu afroni atyre!” [Kuran, 2:187]

HADITH

Nga Enesi (Allahu qoftë i kënaqur me të!) përcillet se i Dërguari i Allahut ﷺ bënte i'tikaf (ngujohej në xhami për adhurim) në dhjetëditëshin e tretë të Ramazanit derisa i erdhi vdekja, ndërsa pas tij bënin i'tikaf gratë e tij.²⁸

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Zuhriu thoshte: “Është për t'u çuditur me muslimanët: e kanë lënë i'tikafin, edhe pse i Dërguari i Allahut ﷺ nuk e kishte lënë atë asnjëherë që nga ardhja e tij në Medinë.”

²⁸ Buhariu dhe Muslimi.

SHKREPTIMË

Ibn Rexhebi thoshte: “I Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم bënte i'tikaf në këtë dhjetëditësh, për ta zënë Natën e Kadrit, duke mos u marrë me punë të tjera, në mënyrë që të vetmohej në adhurim ndaj Zotit të tij, duke e lutur dhe duke e përmendur Atë.”

23 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Nxitoni drejt faljes së gjynaheve nga Zoti juaj dhe Xhenetit, hapësira e të cilit është sa qiejt e Toka dhe që është përgatitur për të devotshmit, të cilët japin lëmoshë edhe kur janë në mirëqenie, edhe kur janë në vështirësi, e mposhtin zemërimin dhe ua falin fajet njerëzve. Allahu i do bamirësit.” [Kuran, 3:133-134]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم ka thënë: *“Zilia është e lejuar vetëm në dy raste: nëse një njeriu Allahu ia mëson Kuranin, ndërsa ai e lexon atë natë e ditë dhe, kur e dëgjon fqinji i tij duke lexuar, thotë: “Ah, sikur të më jepej edhe mua ajo që i është dhënë filanit, të veprojë sikurse ai!” Po ashtu, nëse një njeriu Allahu i jep pasuri, ndërsa ai e harxhon atë në të vërtetën (në gjëra që e kënaqin Zotin) e ndokush thotë: “Ah, sikur*

*të më jepej edhe mua ajo që i është dhënë
filanit, të veproja sikurse ai!”²⁹*

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Hasen Basriu thoshte: “Nëse ndokush përpiqet
të garojë me ty në çështjet e dynjasë, garo me
të në çështjet e ahiretit.”

²⁹ Buhariu.

24 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“E megjithatë, ata qenë urdhëruar vetëm që të adhuronin Allahun me përkushtim të singertë, duke qenë në fenë e pastër (të Ibrahimit), si dhe të falnin namazin e të jepnin zekatin. Kjo është feja e drejtë.” [El Bejine, 5]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi ﷺ, ka thënë:

*“Vërtet, veprat vlerësohen sipas qëllimeve dhe çdonjëri do të marrë atë që ka pasur për qëllim.”*³⁰

Gjithashtu, ka thënë: *“Me të vërtetë, Allahu nuk i shikon trupat e fizionomitë tuaja, por i shikon zemrat dhe veprat tuaja.”*³¹

³⁰ Buhariu dhe Muslimi.

³¹ Muslimi.

SHKREPTIMË

Kur qante Ejub es Sahtijani, thoshte: “Ah, sa flamë e vështirë!”, në mënyrë që të mos e kuptonin njerëzit se ai qante nga frika që kishte ndaj Allahut!”

Ndërkaq, Ibn Sirini bënte muhabet gjatë ditës dhe qeshte, mirëpo, kur vinte nata, fillonte të qante e të vajtonte.

25 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Me të vërtetë, ata që dridhen nga frika e Zotit të tyre, që besojnë në shpalljet e Zotit të tyre, që nuk i shoqërojnë asgjë (në adhurim) Zotit të tyre, dhe që, kur japin atë që japin, zemrat e tyre i kanë plot frikë, ngaqë do të kthehen te Zoti i tyre, ata nxitojnë të bëjnë vepra të mira dhe për këto punë janë të parët.” [Kuran, 23:57-61]

HADITH

Aishja (Allahu qoftë i kënaqur me të!) thoshte: *“E pyeta të Dërguarin e Allahut ﷺ për këtë ajet: “A bëhet fjalë këtu për ata që pinë alkool, bëjnë amoralitet dhe vjedhin?” Më tha: “Jo, oj bija e Sidikut, por për ata që agjërojnë, falin namaz, japin lëmoshë dhe megjithatë kanë frikë se nuk do t’u pranohet, të këtillët garojnë në punë të mira.”³²*

³² Këtë hadith e shënojnë Ahmedi dhe Tirmidhiu.

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ebu Bekri (Allahu qoftë i kënaqur me të!) e kapte gjuhën e vet dhe thoshte: “Kjo më solli në këtë gjendje (e bënte këtë nga frika se gjuha e tij do ta shpjerë në shkatërrim)!”

VARGJE

Si s’u turpërove, o robi Im?

Zoti im kur të më thotë

Nga krijesat mëkatet i fshehe

E Mua më erdhe me gjynahe plot

Vallë, si do të përgjigjesh?!

26 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Thuaju (o Muhamed): “Nëse ju e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua, që Allahu t’ju dojë dhe t’jua falë gjynahet! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.” [Kuran, 23:57-61]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم ka thënë: *“Tërë umeti im do të hyjë në Xhenet, përveç atij që refuzon.”* I thanë: *“E kush është ai që refuzon, o i Dërguari i Allahut?!”* I Dërguari tha: *“Ai që më bindet mua, do të hyjë në Xhenet, ndërsa ai që më kundërshton mua, veçse ka refuzuar.”*

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Sufjan eth Theuriu thoshte: “Fjala nuk pranohet pa vepër; fjala dhe vepra nuk pranohen pa nijet; fjala, vepra dhe nijeti nuk pranohen pa qenë në përputhje me Sunetin e të Dërguarit të Allahut.”

TREGIM

El Humejdiu thoshte: “Qeshë në Egjipt kur imam Shafiu na tregoi një hadith të Pejgamberit ﷺ, ndërsa një njeri e pyeti: “O babai i Abdullahut, a punon sipas këtij hadithi?” Atëherë imam Shafiu tha: “A mos vallë më ke parë duke dalë nga kisha, apo mos ndoshta dukem i veshur si prift?! Nëse vërtetohet tek unë një hadith i të Dërguarit të Allahut ﷺ, atëherë e them atë, punoj sipas tij dhe nuk tërhiqem.”

27 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Vërtet, ata që janë të durueshëm, do të shpërblehen pa masë.” [Kuran, 39:10]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Është e çuditshme çështja e besimtarit, sepse tërë puna e tij është në të mirën e tij: nëse e godet diçka që e gëzon, ai falënderon dhe kjo është mirë për të, e, nëse e godet ndonjë e keqe, bën durim, e edhe kjo është mirë për të.”³³

TRËNDAFILI I DËLIRËSISË

Nga Atai përcillet se Ibn Abasi i ka thënë: “A të tregoj një banorë të Xhenetit?” I thashë: “Ma tregoj!” Më tha: “Kjo grua me ngjyrë të zezë (të lëkurës). Ajo shkoi te Pejgamberi صلى الله عليه وسلم dhe i tha: “Unë e kam leukeminë dhe zbulohem, kështu

³³ Muslimi.

që lute Allahun që të më shërojë!” I Dërguari i Allahut ﷺ i tha: “Nëse dëshiron, duro dhe do ta kesh Xhenetin, e, nëse dëshiron, po e lus Allahun të të shërojë.” Ajo tha: “E po, po duroj, porse unë zbulohem, kështu që lute Allahun të mos zbulohem!” Atëherë, Pejgamberi ﷺ u lut për të.³⁴

³⁴ Buhariu dhe Muslimi.

28 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“O besimtarë! Kijeni frikë Allahun ashtu si i takon Atij dhe vdisni vetëm duke qenë muslimanë!” [Kuran, 3:2]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“Kije frikë Allahun kudo që të jesh, të keqen pasoje me një të mirë, e cila e shlyen atë dhe me njerëzit sillu mirë!”³⁵

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Talik ibn Habibi thoshte: “Devotshmëri është të punosh në bindje ndaj Allahut, me dritë nga Allahu, duke shpresuar në shpërblimin e Tij, duke iu shmangur mosbindjes ndaj Tij dhe duke pasur frikë nga ndëshkimi i Tij.”

³⁵ Muslimi.

29 RAMAZAN

AJET KURANOR

Allahu i Madhërishëm thotë:

“Allahu pranon vetëm prej të devotshmëve.”

[Kuran, 5:27]

HADITH

I Dërguari i Allahut, Muhamedi صلى الله عليه وسلم, ka thënë:

“I dështuar qoftë ai njeri që e zë Ramazani dhe i kalon pa iu falur gjynahet!”³⁶

THËNIE NGA BREZAT E PARË

Ali ibn Ebu Talibi (Allahu qoftë i kënaqur me të!) në natën e fundit të Ramazanit thërriste duke thënë: “Ah, sikur ta dinim se kush është i pranuar, që ta urojmë, dhe kush është i privuar, që ta ngushëllojmë!”

³⁶ Hadithin e shënon Tirmidhiu, kurse Albani e vlerëson si hadith “sahih” (autentik).

PËRMBAJTJA

1 RAMAZAN	5
2 RAMAZAN	7
3 RAMAZAN	9
4 RAMAZAN	11
5 RAMAZAN	13
6 RAMAZAN	15
7 RAMAZAN	17
8 RAMAZAN	19
9 RAMAZAN	21
10 RAMAZAN	23
11 RAMAZAN	25
12 RAMAZAN	27
13 RAMAZAN	29
14 RAMAZAN	31
15 RAMAZAN	33
16 RAMAZAN	35

17 RAMAZAN	37
18 RAMAZAN	39
19 RAMAZAN	41
20 RAMAZAN	43
21 RAMAZAN	45
22 RAMAZAN	47
23 RAMAZAN	49
24 RAMAZAN	51
25 RAMAZAN	53
26 RAMAZAN	55
27 RAMAZAN	57
28 RAMAZAN	59
29 RAMAZAN	60